

Observatoriul este de două ori în săptămână, Mercuri și Sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., duns la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în laintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. sêu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sêu 11 franci. — Numeri singlarici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie sêu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a două si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului „Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 69.

Sibiu, Mercuri 1/13 Septembrie.

1882.

Nr. ad. gen. 35/1882.

Processu verbale

luatu in siedinti'a II a adunarei generale XXI a asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu tinuta in 28 Augustu st. n. 1882 in orasiulu Désiu.

(Urmare.)

Presiedinte: Jacobu Bolog'a. Notariu: Dr. D. P. Barcianu.

35. In legatura cu acestu concludu, raportulu arata, ca sum'a disponibila in bugetulu anuliu urmatoriu s'a sporitu cu 374 fl. 95 cr. v. a. provenitu din taxe de administrare.

Spre sciintia, avendu a fi acésta suma considerata la stabilirea positiuniloru din bugetu.

36. Fiindu timpulu inaintatu, siedinti'a se suspende, anuciandu-se reinceperea ei la 4 ore dupa amédi.

37. La reinceperea siedintiei presidulu presenta unu telegramu de felicitare dela Craiov'a.

Spre placuta sciintia.

38. Referitoriu la concludulu din siedinti'a de adi de sub Nrulu 29 in privinti'a vendiarei realitatiloru testate de Avramu Jançu, dnulu Ladislau Vajda presenta o propunere despre modalitatea pastrarei si conservarei intravilanului, cu rogarea de a se transpune comitetulu centralu pentru considerare cu ocaziunea esecutarei concludulu amintitu.

Spre sciintia, avendu propunerea a se transpune comitetulu.

39. Urmédia la ordine continuarea raportulu comisiunei pentru propuneri. Raportorulu Dr. A. P. Alessi, cu privire la propunerea coprinsa in raportulu generalu alu comitetulu sub Nr. 10, care in urm'a unei petitiuni intrate la comitetu dela „reuniunea Mariana“ cu scopu de a insarcina comitetulu, respective asociatiunea cu edarea de carti scolastice romane, a cerutu dela adunarea generala defigerea unui premiu pentru disertatiuni de coprinsu pedagogicu-didacticu, menitu a pregati terenulu mai omogene; avendu in vedere, ca pe calea acésta nu s'ar

ajunge scopulu la a carui realizare se tintesce, propune si

adunarea decide: a abstrage cu deseversire dela crearea astorfeliu de premii pentru disertatiuni de cuprinsulu indicatu.

40. Urmandu la ordine continuarea raportulu comisiunei bugetare, raportorulu arata, ca luandu de basa proiectulu de preliminaru de bugetu pro Septembrie 1882 pana la 31 Decembre 1883, prezentatu de comitetu si luandu in considerare unele necessitati mai urgente, ce sunt a se prevedé in bugetulu asociatiunei, cu deosebire avendu in vedere necesitatea crearii unui stipendiu pentru studenti de universitate, propune si

adunarea generala stabileste urmatoriulu preliminaru de bugetu alu asociatiunei pro Septembrie 1882 pana 31 Decembre 1883.

Sum'a disponibila fiindu 6706 fl. se distribue in urmatoriulu modu:

- A. Pentru administratiune.
 - 1. Secretariulu I, redactoru alu „Transilvaniei“ remuneratiune dela 1 Septembrie 1882 pana la 31 Decembre 1883 533 fl.
 - 2. Secretariulu II. remuneratiune pe acelasiu timpu 400 fl.
 - 3. Cassariulu remuneratiunea pe acelasiu timpu 266 fl.
 - 4. Bibliotecariulu si archiviariulu remuneratiune pe acelasiu timpu 80 fl.
 - 5. Unui scriitoriu in cancelaria 200 fl.
 - 6. Unui servitoriu de cancelaria 240 fl.
 - 7. Spese de cancelaria 200 fl.
 - 8. Chiria pentru localulu cancel. 133 fl. 34 cr.
 - 9. Pentru procurarea si legarea cartiloru din biblioteca 300 fl.
 - 10. Pentru fói'a asociatiunei tipariu, charteia, espeditiune 900 fl.

La olalta 3252 fl. 34 cr.

- B. Stipendii si ajutórie:
 - 11. Dóue stipendii a 60 fl. pentru tineri sau tinere, cari voru a invetiá la unu institutu industrialu din patria 160 fl.

- 12. Dóue stipendii a 100 fl. pentru studenti la scóle reale 266 fl. 66 cr.
- 13. Unu stipendiu a 100 fl. pentru studenti la scóla comerciala 133 fl. 33 cr.
- 14. Unu stipendiu a 70 fl. pentru unu studentu la gimnasiu 93 fl. 33 cr.
- 15. Dóue stipendii a 80 fl. pentru studenti la scóla agronomica din Clusiu 215 fl. 33 cr.
- 16. Dóue stipendii a 100 fl. pentru eleve dela o scóla pedagogica 266 fl. 66 cr.
- 17. Dóue stipendii a 100 fl. pentru tineri ce voru a se perfectóna in vreo arta frumósa 266 fl. 66 cr.
- 18. Dóue stipendii a 60 fl. pentru ascultatori de pedag. in patria 160 fl.
- 19. Unu stipendiu a 60 fl. pentru unu gimnasistu din fostulu comitatu Dobác'a 80 fl.
- 20. Unu stipendiu a 60 fl. pentru unu gimnasistu din fundatiunea Marinovici 80 fl.
- 21. Unu stipendiu a 200 fl. pentru unu studente de universitate 266 fl. 66 cr.
- 22. Unu stipendiu a 60 fl. pentru unu studentu la gimnasiu din fundatiunea „Galliana“ 80 fl.
- 23. Unu ajutoriu de 20 fl. din fundatiunea E. D. Basiot'a, pentru unu gimnasistu 26 fl. 66 cr.
- 24. Dóue ajutórie a 20 fl. din fundatiunea „Tofaleana“ pentru meseriasi 53 fl. 34 cr.
- 25. Ajutórie pentru invetiacei si sodali dela industri'a mica 266 fl. 66 cr.
- 26. Ajutórie pentru scóle poporale romane 800 fl.
- 27. Spese extraordinarie 133 fl. 33 cr.

Sum'a totala 6598 fl. 9 cr.

care substragendu-se din sum'a intréga a venitelor cu 6706 fl. dá unu restu de 107 fl. 4 cr. v. a. in favorulu fondulu.

41. In legatura cu cele decise sub Nr. precedente si anumitu in ce privesce propunerea co-

Foisiór a „Observatoriulu“.

Dlu Slavici si serbarea „Romaniei June“ intru onórea „Convorbiloru literare“

„La langue est leur (des Roumains) marque de noblesse au milieu des barbares“, Edgar Quinet. „Audiatur et altera pars“.

(Urmare.)

Asia cugetá si simtiá, pana la timpurile „directiunii nóue“, despre cele ale cultivarii si formarii limbei rom, literare si pe asemenea cale purcedea cu mai multa cu mai puçina precumpenire si cumpetare betranii nóstri, ciscarpatini si transcarpatini, toti fara „exceptiune“. A regenera limba romanésca pe temeulu latinitatii ei si intru acésta cu scumpetate a-i padí unitatea. éca cea ce le jacea la ánima si nu perdeá nici pe unu minutu din vedere. Ce sublima si mántuitoré tinta pentru poporu multu cercatu si sfasiatu, cá noi Romanii!

E bine, acum ce óre se va alege din acésta tinta nationala suprema si sánta cu teorii curióse cá acelea, cá „romanescu e totu cuvéntulu vorbitu si intielesu de fórté multu Romanu s. c. l.“ Éca aci p. e. Romanii din partile satmarene, cari fara indoéla sunt fórté multi, sute de mi; dorescu óre dlu Slavici si consociei sei se incepemú si noi cesti dincóce a introduce in limba romana literara câte lapedaturi straine din gergulu poporalu satmarénu, si asia mai departé din alte gerguri de ale nóstre de prin Banatu, Bucovin'a si de prin tinuturile de mediadi ale Transilvaniei? Inse atunci, rogu-ve, cum ne vomu mai puté intielege frate cu frate, Romanu cu Romanu, déca in locu de a scuti si inmulti elementulu latinu alu limbei, carele singuru ne léga la olalta dintr'o margine a romanimeii pana la cealalta, ilu vomu coplesi cu introducerea si generalisarea in limba literara a cati toti strainismi partiali? Unde vomu se ajungemu pe acésta cale mai multu decâtu

periculósa, tragendu si mergendu unii in drept'a altii in stáng'a, si unde puté-ne-vomu noi cu cultur'a si ficarea romanei literare opri vre-odata pe acestu clinu periculosu, candu sciutu este, cá alesu poporulu de josu primesce si va primi necontentitu mai multe au mai puçine elemente de limbi straine din ale poporatiuniloru eterogene invecinate? Dá-le-vomu si acestor'a in tóte timpurile venitóre totu intr'una locu in romanésca culta. fiindu-cá le vomu fi aflandu in gur'a vulgulu?

Dar ce mai si intrebamu d'alu d'astea? Dlu Slavici ne declara si ni-o spune órdíneru, cá dloru in Romani'a libera isi formédia o limba literara „dupa lipsele si impregiurarile dloru sale si dupa inriuririle ce le avura si le au (russo-turco-greco-francesci), cari sunt diferite de impregiurarile si inriurintiele dela noi ciscarpatini (germano-magiare). Bucurate romane! cá-ci in modulu acesta esti pe calea óbla de a avé in scurtu timpu nu un'a, ci dóue ori si mai multe limbi literare. De alté aspiratiuni connesce ce se-ti mai pase? Lapedate de ele cá de satana! Sunt fantasmagorii!

Mai afirma dlu Slavici, cá „nu póte unu scriitoriu se intrebuintieie cuvinte neintrebuintiate de aceia, la cari se adreséda“. Si pentru ce nu, candu n'are incatrú? Au dvóstre directiunistii nu intrebuintiatu sute si mii de vorbe latine si italo-francesci neologice, cari in cea mai mare parte poporulu rom. de róndu inca nu le intrebuintiéda si nu le intielege, cum si o multíme de vorbe russo-turco-grecesci, pe cari nu le usitamú si pricepemú nici chiaru noi carturarii ciscarpatini? Vedi bine cá de noi cesti de dincóce de muntii nu multu ilu dóre capulu pe dlu anticriticorulu.

Apoi déca dsa tine „mare gresiéla a pretinde, cá autorii se-si-faca limba“, binevoiesca a ne spune, cá prin ce minune crescúra p. e. limbele culte din apusulu Europei la marimea loru colosala de dieci si sute mii de cuvinte, din ceea ce la inceputu avea fia-care unu tesauru lesicalu fórté miseru, in gur'a poporulu respectivu inca necultivatu? Si déca autorii n'au voie a-si face limba, cum de dsale totusiu isi facu si „isi formédia o limba rom. curenta dupa lipsele si inriurintiele vechi

si nóue din Romani'a?“ Ce mai dragi de argumente! Romanulu la unele cá aceste dice: „tanda manda“, sêu: „éca pop'a ne e popa“.

Dara dlu Slavici starue pe lângá pastrarea strainismiloru din cauza, cá, dupa dsa, „tóte (?) cuvintele straine, pe cari le-amu primitu alaturea cu alte cuvinte mai romanesci in limba nóstra, inlesnescu vorbirea scurta si cu tóte aceste precisa si clara, pentru cá esprima fia-care o parte otarita din sfer'a notiunii generalu“. Asia se fia óre? Se vedemu.

Mai ántaiu si ántaiu noi asia ne aducemu aminte, de nu ne insiéla memori'a, cá mai multi scriitori de peste muntii folosescu promiscuu surugiulu si visitiulu, fara picu de nuantia a sensulu lorú; buna óra, numai mai de curéndu „Resboiulu“ ne relata, cá mai ieri alalta plecá din Craiov'a unu bietu de visitiu cu carutia cu doi cai, avédu cu sine iérba de pusca in cutii de plumbu puse intr'o lada de scánduri, si pe drumu caditu victima esplosiunii érbii de pusca. Ori cá dóra si cocieriulu sêu ménaciulu acesta érá de celu imbracatu in liverie si lad'a de lemnu pusa intr'o careta de gala?

Nu mai puçinu cá trase de peru ni se paru nuantiele de sensu, ce dsa atribue feredéului si helesteului façia de baie sêu scaldá si façia de pescarie sêu lacu de pesci. Dá, asia numescu la noi in Transilvani'a laculu cu apa, unde se tinu ori se prasescu pescii etc. érá loculu unde se véndu, e piatia de pesci, cá si piatia de vite, de porci, de legume, si asia mai departe. Afara de acea incátu pentru helesteu si feredeu, cari se áudu dincóce de muntii fórté raru si mai numai prin unele cetáti si in impregiurimea loru, pe unde in regula ori ce limba e mai amestecata si mai corupta, dlu Slavici scie prea bine, cá magiarulu se indestulesce cu singurulu „halastó“ pentru a esprime loculu si de tinutu si de prasiu pesci, si cu singurulu „feredó“ (care nota bene insémna inca si pe celu ce se scaldá) cá si Germanulu cu singurulu „Bad“ in societate cu unu epitetu, pentru a esprime scaldá sêu baia calda ori rece: numai nóue Romaniloru se nu ne

mitetului cuprinsa in raportulu generalu sub Nr. 7, despre modalitatea investirei averei asociatiunii pe viitoriu, comisiunea propune primirea modalitatii indigatate de comitetu spre acestu scopu.

Adunarea generala fiindu de acordu cu aceste propuneri decide:

pentru investirea averei asociatiunii in viitoriu se statorescu urmatoriele principii:

1) cu sum'a pana la 20.000 fl. se se asigure pentru asociatiune o realitate de casa in Sibiu; se se investesca asia ca:

2) $\frac{1}{4}$ din averea intraga se se depuna in bani la institute bune de pastrare, pentru fructificare; era

3) $\frac{3}{4}$ a averei se se investesca in efecte publice bune.

42. Cu privire la modalitatea compunerii unui preliminaru de bugetu pe viitoriu, comisiunea propune si

adunarea decide:

a) in ratiociniile viitoare, unde se arata venitele asociatiunii, se se indice la titulu de venite in specialu si capitalulu dela care resulta respectivulu venit;

b) pentru fiacare fondu alu asociatiunii se se compuna preliminaru deosebitu despre venite si spese, avendu in vedere cele amintite sub a) si avendu a se tipari proiectulu de bugetu langa ratiociniu;

c) la compunerea proiectelor de bugetu se se introduca pe langa sumele preliminate si sumele efective din doi ani precedenti pentru observatiune si orientare.

43. Acelasi raportoru cu privire la suplicele intrate la adunar. gen. pentru ajutorie, propune si adunarea decide ca suplicele:

a) eforiei scolare din Campeni (procesulu verbale alu sied. I p. 8. a.);

b) a senatulu scolasticu gr. cat. din Lapusiu-ungur. (proc. verb. sied. I p. 8. b.);

c) a senatulu scolasticu gr. cat. din Siomcut'a (proc. verb. sied. I p. 8. c.);

d) a senatulu scol. gr. cat. din Simleu (proces. verb. sied. I p. 8. d.);

e) a Mariei Turtureanu (proces. verbale sied. I p. 8. e); se se transpuna comitetulu.

45. In legatura cu bugetulu stabilitu de adunare, dn. George Baritiu, I-lu secretariu arata, ca dsa pune la dispositi'a adunarei generale sum'a de 100 fl. v. a. pentru a se crea pe unu anu doue stipendii a 50 fl; pentru fetitie orfane, ce urmédia cursulu la vreo scola elementara.

Spre placuta sciintia, avendu a se transpune ofertulu comitetulu spre ducere in deplinire, conformu regulelor stabilite pentru conferirea altoru stipendii.

45. Comisiunea de inscrieri de membrii noi si incassari de taxe raportedia, ca s'au mai incassatu taxe dela

a) membrii vechi:

Titu Gheaj'a preotu in Gherl'a, Vasile Ranta Buticescu jude reg. in Bistritia, Joanu Criste protopopu in Rusu, Petru Muresianu diurnistu in Desiu, cate 5 fl., la olalta 25 fl. v. a.

b) dela membrii noi:

Greg. Dragosiu preotu in Sz.-Marghit, Petru Cherebetiu preotu in Cusdrior'a, J. Goronu, V. Porde preotu in Gherl'a, Vasile Puscariu protopopu in Sanjude, Joanu Andrei de Domsia preotu in Rachis, Dionisiu Deacu preotu in Bontiu, cate 5 fl., sum'a 35 fl. v. a., si dela 2 insi tax'a pentru diploma 2 fl. val. austr.

c) dela membrii ajutatori:

Michailu Fagarasianu protopopu in Teurea 1 fl., comun'a bisericesca gr. cat. Teurea 3 fl. 50 cri, comun'a bisericesca gr. cat. Sintereagu 2 fl. 50 cri, Joanu Bulbucu proprietariu in Minthiulorom. 1 fl., Simeonu Draganu propr. in Minthiulorom. 1 fl., Vasile Muresianu preotu in Saszarmu 1 fl., George Suciucaltunariu in Cusdrior'a 1 fl., la olalta 12 fl. Sum'a intraga a baniloru incassati la acesta adunare generala: 396 fl.

Servesce spre sciintia proclamandu-se de membrii ordinari dnii Gregoriu Dragosiu, Petru Cherebetiu, Joanu Goronu, Vasile Porde, Vas. Puscariu, Joanu Andrei de Domsia si Dionisiu Deacu.

46. Presidiulu presenta unu telegramu din Gherl'a, nesubscrisu, care saluta adunarea presenta invitandu pe cea din anulu viitoriu la Gherl'a.

Partea prima se ia spre placuta sciintia; ce privesce partea a dou'a, ea se va lua in considerare cu ocaziunea pertractarei punctulu 7 din programulu siedintei a II-a, care tractedia despre defigerea loculu si timpulu proximei adunari generale.

47. Urmandu la ordine alegerea bibliotecariulu si archiviariulu,

se suspinde siedinti'a pe 10 minute, pentru consultarea asupra persoanei ce ar fi a se alege de bibliotecariu si archiviariu.

48. Dupa redeschiderea siedintei Dr. A. P. Alessi, in urm'a intielegerei facute intre membrii, propune si

adunarea decide ca, de-ore ce reconstituirea intregulu comitetu are se se faca in adunarea generala din anulu viitoriu si alegerea definitiva a bibliotecariulu si archiviariulu se amana pana atunci, era comitetulu se suplinesca pana la acelu terminu postulu de bibliotecariu si archiviariu prin substituire.

49. Urmandu la ordine alegerea unei comisiuni pentru autenticarea procesulu verbale alu siedintei presente, membrulu Part. Cosm'a propune si

adunarea decide: a nu esmite acesta comisiune, avendu membrii asociatiunei, presenti in dio'a urmatoria in Desiu a se intruni in siedintia pentru autenticarea procesulu verbalu amintitu.

50. Urmédia la ordine continuarea cetirei disertatiunilor insinuate. De-ore ce disertantii insinuati, Dr. A. P. Alessi si Simeonu Stoic'a, din caus'a scurtimei timpulu, resignedia la cetirea disertatiunilor in siedinti'a presenta,

adunarea decide ca disertatiunile lor, asemenea si cea cetita in siedinti'a I, se se publice in organulu asociatiunei.

51. Urmandu la ordine defigerea loculu si timpulu pentru adunarea generala venitoria, raportoru comisiunei Dr. A. P. Alessi arata, ca adunarea generala viitoria s'a invitatu la Brasiovu, avendu Brasiovenii in cugetu a desveli cu acea ocaziune si monumentulu bardulu nationale Andreiu Muresianu.

In numele comisiunei propune ca, in principiu se primesce tinerea adunarei generale viitoare a asociatiunei in Brasiovu, pentru casulu inse candu monumentulu nu ar fi gata, se se lase la dispositiunea comitetulu de a defige altu locu pentru adunarea generala.

Dn. Nic. Fekete-Negrutiu, avendu in vedere telegram'a amintita mai susu si o scrisore adresata densulu din o adunare a romaniloru din Gherl'a, prin care adunarea generala pentru anulu viitoriu se invita in Gherl'a, primindu in partea prima a propunerei comisiunei, cere ca adunarea proxima, pentru casulu candu pana atunci monumentulu amintitu nu ar fi gata, se se convóce in orasiulu Gherl'a.

La propunerea dlui G. Baritiu, care arata ca monumentulu din cestiune cu siguritate va fi gata pana pe timpulu obicinuitu pentru intrunirea adunarei generale,

adunarea generala decide, ca adunarea gener. viitoria se va intruni in Brasiovu, remanendu ca comitetulu centralu in contielegere cu subcomitetulu brasioveanu se ficsedie timpulu pentru intrunirea ei.

52. Fiindu timpulu inaintatu si obiectele menite pentru pertractare terminate,

siedinti'a proxima pentru autenticarea proces. verbale alu siedintei presente se anuncia pe marti 29 Augustu la 10 ore demaneti'a.

Desiu d. u. s.

Jacobu Bolog'a m. p.,

v.-presied.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,

notariu.

Caderea metropolitulu Josifu Sembratovicz.

Nu numai press'a periodica din Vien'a si nu numai puținele diare rutene se ocupa forte seriosu de lovitura ce veni ca din locu ascunsu asupra prelatulu bisericescu, ale carui meritu inainte cu 12 ani fusesera recunoscute in Vien'a óresi-cum in modu demonstrativu, se ocupa inse si alti publicisti de alte limbi si din alte tieri, din punctu-de vedere la care ar trebui se cugete si romanii. Caderea mitropolitulu Sembratovicz, bate acuma cu atatu mai multu la ochi, cu catu de ex „Neue freie Presse“ si dupa acesta altele asigura din informatiuni demne de totu respectulu, ca monarchulu a declarat mitropolitulu de repetite-ori in terminii

fia ore de ajunsu lacu de pesci si pescarie, baie si scalda, cate doue cuvinte pentru aceeași notiune? Numai noi se amblamu dupa pere paduretie, dupa gunoiele si lapedaturele tuturor limbelor, spre ale dá cetatenie in limba-ne sub titlu ce nu posedu? Nu, atari principie limbistice si regule de cultivarea dulcelui si sonorulu nostru graiu latinu, marturimu, nu incapu in mintea nostra cea marginita; si amu fi curiosi a sci, ce nuanție de sensu va mai inventa dlu Slavici cu ajutorulu ataroru principie intre bucatariu si socaciu, cum natu si siogoru, spurii si bitongu si bastardu, fauru si coaciu, faima si veste, si intre alte dieci si sute de acestea.

Mai multu. De lipsa e ore, folositoriu e, se avemu in limba-ne pentru tote nuantiele de intielesu ale natiuniloru cate o expresiune a parte, cate o vorba desclinita? Negamu si pernegamu, éca aci p. e. francesculu „le public“, cate nuanție de sensulu natiunii sale generali nu mai respica acestu cuventu! Germanulu ilu traduce cu Lesewelt, Lesekreis, Lesezirkel, cari expresiuni tote sunt numai pentru publiculu scriitorulu; unde inse e inca publiculu teatralistulu, alu pictorulu, alu baletistulu si alu veri-carei adunari, cari Germanulu nici ca le mai pote exprima, dar pentru cari tote Francesulu celu practic si curtenitoru se multiamesce cu „le public“ alu seu? De asemenea se multiamesce cu „coup“ pentru germ. Streich, Schlag, Schmiss, Stoss, Schuss, Stich, Hieb; cu „copier“ pentru germ. abschreiben, abzeichnen, abmalen, si cu numeroase altele de aceste.

E dora pentru asta frances'a mai puçinu apta de a intrupa ori ce subtilitati ale cugetariu si mai puçinu luminosa, decâtu german'a? De unde! Tocmai din contra. Frances'a aplica cuventu seu largu si multe insemnatoriu in cate si mai cate impregiurari, unde german'a cauta se puna candu o vorba candu alta de insemnare mai strimtuata, si unde densa de multe-ori nici nu mai are ce pune, precum vediumu. De aci neasemenat'a indemanetate si aptitudine a francesei desclinitu pentru prosa si conversatiunea sociala, unde asia

dicendu mai multu atingemu si indegetamu, decâtu eshaurimu materi'a, ceea ce chiaru asta involve umorea, bunnotulu seu siaga, spiritualitatea in vorbire si scriere. De aci coloritulu mai ca poeticu alu prosei francesce, care insusire de alta parte — avendu totu lucrulu bunu pe lume si ore-care lature rea, si vice-versa — e incatva spre daun'a limbei francesci poetice, remanendu in urmare pe sem'a acesteia puține expresiuni meduose, puterose si semnificative. (Cfr. A. Fuchs: Die romanischen Sprachen im Vergleiche zum Latein.)

Cu unu cuventu: dupa intim'a nostra convictiune e piaculu, pentru ca e nenecessariu si nefolositoriu, a profana altarulu Lariloru si Penatiloru latini ai limbei romanesci cu cate tote lapedature barbare, sub pretestulu a nu sciu ce nuanție de sensu alu acestora. Acesti Lari si Penati latini ai limbei ne padira ca ginte latina in restimpu de doue mii de ani. La dumnedieie straini nu ne inchinamu, pentru ca nu le cunoșcemu puterea si bunavointi'a façia de noi. Remanemu dar credinciosu stravechiulu geniu alu limbei romanesci chiaru si in de acele, unde lui nu i-a placutu a crea pentru tote subtilitati si nuantiele cugetariloru expresiuni desclinite, precum nu are de acestea intru tote nici o limba din lume, ci a mai voitu a lasa romanescii ca unei limbi analitice, latitudinea cercuscierii.

Vomu dice dar si in vitoriu, cum dicea in trecut strabunii nostriu mai puçinu invetiati, dar si mai puçinu infectati de curioze inriuriri straine: „panea nostra cea de tote dilele“, nu: „dilnica“; vomu face acesta „di de di, seu in tote dilele“, nu: dilnicu“; pentru-ca obiectulu ne este „de indemana“, nu: „indemanelnicu“; de si cestiunea ar fi „laturala“, nu: „latural-nica“; si impartasiri „de petrecere seu petrecatore“, nu: petrecanose“. Vomu scrie si rosti, conformu organismulu limbei romanesci, „natiune, constitutiune, comisiune“, nu: „natie, constitutie, comisie“, pentru ca dela aceste vorbe ciuntite nu scimu „per quam regulam“ se potu forma derivatele „nati u n a l u, constituti u n a l u, comisi u n a r u“. Acesta pana atunci, pana candu directiunistii nu se voru nisuf a-si dá macaru aparentia de con-

secintia si a rosti: ori „natie, constitutie“ dupa vechia si singura „intieptie“ si dupa noúele poporali „comisie, jucie“, pe cari bietulu Romanu le audi din gura domniloru „comissio, executio“; ori „natie, constitutie“, si de aci „natialu, constitutialu“ (nationalu, constitutionalu), precum au si inceputu unii a scrie si pronuncia „prefacia“ (dela l. prefationem, nu dela prefacies, ce nu existe), cari, dreptu se spunemu, sunt intru acesta mai consecinti. Nu ne va fi frica delocu, ca prin acestu soiu de vorbe neciuntite, romanesc'a aru pute deveni nesonora si monotona, precum nu deveni sora sa italiana cu „nazione, constitutione“ si alte nenumerate ale sale, tote cu terminatiunea one.

Ne vomu feri si de „povestasi, sagetasi, duelligi“ (povestitori, sagetari, duellanti), de „miera, mierare“ (mirare, „Contemporanu“); asia pronuntia la noi in Ardelu numai Tiganii, Armenii si Jidanii), si de semenii loru hedosi, cum si de concordantie si constructiuni ermafrodite, nici active, nici pasive, nici barbatu, nici femeie, ca bunaora: „in timpulu din urma s'a consultatu si pe doctorulu cutare“, „ei isi voru ajunge la scopu mai curendu“, „candu era densi se apropie malulu“, „copii le ajuta pentru legarea snopiloru“, „sunt sperantie ca se va reusi in acestu lucru“, „la spatele meu“, „copilele siede“, „sciri noui“, si alte si alte secaturi si comedii limbistice transcarpatine. Pe consciintia! la cetirea loru ti se suie perulu maciua in capu, vedindu o anarchie asia de cumplita pe terenulu scumpei nostre limbi, incatu i vine omulu a crede, ca scriitorii transcarpatini — onore puçineloru exceptiuni! — n'au mai avutu vre-odata gramatica romanesc'a in mana, si i pare, ca lucrulu merge adi mai reu decâtu acum e unu patrariu de seclu, pe candu poetulu G. Sionu canta (Bola mea):

Limba mea cea romanésca

Nu sunt siguru dec' o sciu;

Dar, si draculu se plesnesca,

Autoru voiescu se fiti.

Stilu, gramatica, sistema,

Dupa capulu meu croiescu;

Ori-ce regula seu tema,

Nerodii le socotescu.*

(Va urmá.)

cei mai caldurosi, că Mai. Sa n'au avutu si nu are nici-o cauza de a fi neindestulatu cu tinut'a politica a densului, care a fostu intru tôte corecta; éra de alta din Rom'a inca s'ar sci, că nici pap'a nu ar fi avutu se impute prelatului nimicu pe lume in sfer'a religiósá. La tôte acestea se mai adaoge, că regimulu a oferitu mitropolitului Josifu pensiune anuala 12 mii florini, că inse preas. sa n'a primitu, ci a declaratú că este decisu a se retrage la o monastire, si a'si trai acolo dilele vietiei sale cá simplu hieromonachu la mas'a comuna cu ceilalti calugari si intru o chilia cá ori-care altulu, éra de imbracaminte se va ajunge pre cátu va mai avea viétia, cu atâtea reverendi câte avea pâna ce era mitropolitu. Asia dara nu se scie pentruce a trebuitu se renuntie mitropolitulu Sembratovicz? Că acestu archipastoriu a fostu provocatu in adinsu de cătra gubernu cá se se retraga, despre acésta nu vrea se stea nimeni la indoieála. Dara întrebarea se repete mereu: Pentruce? Au mai fostu, sunt si astadi archierei chiaru si catolici, infranti de betranetie, de bóle, sau altumentrea supusi la neajunsuri fórte mari si totusi nimeni nu le dice „dà'ti dimisiunea“. Este deci lucru prea firescu, cá conjecturile ómenilor se se inmultiesca si fantasi'a se'si alerge caii mai virtosu la poporale asuprite, a carora singur'a consolatiune a mai remasu la altariu, sau apoi nicairi in lume, candu tirani'a voiesce se'i ia pe fuga si de acolo.

Unii voru a sci, că mitropolitulu Josifu Sembratovicz ar fi caditu victima numai relatiunilor politice dintre Austro-Ungari'a si Russi'a, care de si in tacere profunda, devinu inse pe fiacare anu totu mai încordate asia, in cátu chiaru si in cercurile diplomatice europene s'a formatu óresicum convictiune, că unu resboiu infricosiatu dintre acestea dóue poteri mari se póte inca numai amaná, nicidecum inse evitá, in cátu daca spargerea lui intardia, acésta se póte adscrie numai celorulalte cabinete, caroru nicidecum nu le convine unu resboiu mare si neprecalculatu in rezultatele sale, de aceea diplomatiei se încerca se impace in Vien'a cá si in St. Petersburg dicéndu, că nu e timpulu.

Ei, bine, dara ce aru fi 3½ milióne de ruteni din Galiti'a si Ungari'a intr'unu resboiu austro-rusescu? Asia intréba cine nu scie, si asia'si batu jocu întrebându unii publicisti magiari, cari nu voru se audia si de numerulu acelu regiménte austriace, câte se întregescu numai din bietulu poporu rutenu, apoi figuréda cá regiménte polóne atátu in armat'a de linia, cátu si in cea teritoriala (Landwehr, Honvéd); dara barbatii de statu din Vien'a nu judeca asia. Ceea ce strica fórte multu si seduce pe ómenii din Vien'a, este nefericit'a lorú credintia, că astadi aru mai fi in monarchi'a austro-ungurésca popóra, care se mai póta fi conduse si dominate prin cleru. Nu mai este nici-unulu; de aceea noi ne-amu miratu totudeauna de orbi'a barbatiloru dela gubérne, cari nu vedu, că cu cátu unu cleru cade mai tare sub influinti'a potestatiei politice, cu atáta poporulu se departa mai multu de cleru, de preotii sei. Avemu exemple nenumerate, in care audimu pe poporu dicéndu in gur'a mare: pop'a nostru mananca si bea, se óspeta cu domnii, ei se'lu ingrasie; sau pop'a nostru trage plata dela domni, dela imperatia, ce se'lu mai indopamu si noi? Amu ajunsu cá se vedemu pe poporeni incongiurandu chiaru si biseric'a, indata-ce simtu cá parochii lorú facu cauza comuna „cu domnii“. Amu potea numi o diecesa intréga, in care partea cea mai mare a preotiméi si-a perdutu ori-ce influintiá asupra poporului. Acestea se intempla la romani, éra la ruteni abissulu (prepastea) este cu atátu mai mare, cu cátu clerulu ruteniloru s'a supusu la o multime de schimbari in bisericá si preste totu in ritu; popii lorú de multu nu mai pórtá barbi, pentru-cá se nu'i mai cunósca nimeni dintre cei rom. catolici de nationalitate polóna; iesuitii in Galiti'a sunt fórte numerosi, recrutati inse in parte mare din poloni. Acei iesuiti apoi lucrandu la derimarea totala a ritului orientale si la introducerea in bisericéle rutene a ritului latinu, sub pretextu minciunosu cá lucra in interesulu bisericéi r.-cat., ei facu numai politica polóna si antirusésca, amarescu pe ruteni, invrasmasiescu si pe Austri'a cu Russi'a. Poporulu nu scie se descrie prin cuvente blasmatiile acestea, elu inse le vede, le simte, si restulu i se dictéda prin instinctu. Scurtu, poporulu s'a instrainatu fórte de cătra cleru, éra acesta este fructulu politicei desiuchiatae.

Totu despre autonomi'a bisericésca.

In Nrulu precedente promiseramu cá vomu reveni la celelalte obiectiuni facute de cătra ministrulu culteloru la proiectulu de statute alu locuitoriloru de confessiunea protestanta calviniana. Acelea sunt multe; mai essentiali aru fi urmatóriele.

Sinódele se nu'si numésca decisiunile lorú numai simplu legi (canóne), ci se adaoge totudeauna: legi bisericésce, cá se se distinga bine de legile tieriei.

Ori-unde e vorba de scóle si de afacerile lorú, se se puna curatu, cá legile sinodali, bisericésce au valóre numai intru cátu sufere poterea legiloru patriei. Cititoriulu care cugeta mai departe, vede bine care este scopulu acestei clausule si conditiuni ce se pune bisericeloru, adeca: statulu se póta legiferá ori-cum ii place asupra scóleloru confessionali infintiate si sustinute nu de cătra statu, ci de cătra bisericá si poporeni din pungile lorú, éra acestia se se supuna si se taca.

In §. 4 calvinii recurgu si ei la ceea ce se dice in dreptulu canonicu *jus advocatiæ*, adeca de a li se dá assistentia fisica dela statu in acelea casuri, candu poporeni sau deregatorii unei bisericé nu s'aru supune la legile si decisiunile auctoritatiloru eclesiastice si nu aru voi se platésca taxele si competentiele regulate prin invoire comuna. Ministrulu afla cá acésta formulare este prea generalisata; elu recunósce cá auctoritatile eclesiastice au dreptu se céra interventiuinea celoru politice atunci, candu se cere incassarea taxeloru si altoru competentie pentru bisericá si scóle, cum si in casuri candu sunt a se pedepsi deregatorii bisericésce; dara nu vrea se scia de nici-o assistentia atunci, candu de exemplu auctoritatea bisericésca ar dictá pedepse in bani asupra poporeniloru particulari, pentru vreo culpa a lorú personala. Ací ministrulu are tóta dreptatea; se vede cá este bine informatu despre spoliatiuni (jafuri) nerusinate, care se facu sub titlu de canonire, de pócaiania bisericésca, in cátu unele familii ajungu la sapa de lemnú numai in urmarea unor misiélii de acelea.

In proiectu se mai dice, cá poporeni daca sunt alesi la vreo deregatoria, se fia datori a o primí sub pedépsa. Ministrulu respinge o mesura cá acésta asia generalisata si pretinde cá se se faca esceptiuni, de ex. cu betranii inaintati tare in étate, cu ómeni nesaneatosi, cu altii carii se afla in servitiu militarú sau civilu, cu ómeni ingreunati cu familii grele si saraci, cari tóta viétia lorú lucra si alérga pentru panea de tôte dilele.

Urmédia alti trei §§-i 51, 117 si 136, cari sunt totu atâtea pietrii ale scandalei, de cari se impedece atátu biseric'a cátu si statulu. Vorb'a este ací despre marginele potestatiei dintre bisericá si statu. Calvinii dicu de exemplu, cá auctoritatile bisericésce, anume sinódele voru ingrijí cá dispositiuni, decrete, publicatiuni câte vinu la episcopu, la protopopi si popi de a dreptulu dela gubernu sau dela alte auctoritati politice, se le execute ori-candú acelea aru stá in armonia cu drepturile autonome ale bisericéi reformate, éra in casu contrariu? firesce cá nu. Episcopulu ingrijesce cá dispositiunile politice mai inalte se se execute, dara pe acelea decrete si ordonantie, care aru loví in dreptulu publicu eclesiasticu, in constitutiunea bisericéi, sau aru veni in conflictu chiaru cu dogmele bisericéi, unele cá acelea episcopii se nu cutedie a le publicá si executá, pâna nu le voru aduce la cunoscinti'a sinódeloru, care au a deliberá asupra lorú.

In §. 117 primescu si calvinii, cá popii lorú se fia obligati a publicá ordonantie politice, daca sunt conforme legiloru tieriei.

Ministrulu respinse acesti §§-i dicéndu, cá cu aceea episcopii (superintendentii), ba si fiacare popa isi reserva dreptulu de a supune la critica decretele gubernului, nu numai din punctu-de vedere alu canóneloru, ci si alu celoru politice si a impedece executarea lorú. Ministrulu recunósce bisericaneloru dreptulu de a reclamá si face representatiuni la gubernu; inse dupace gubernulu va insiste din nou asupra vointiei sale, atunci episcopii si clerulu se plece capetele. Ací calvinii apelandu la experientia lorú de vécuri, se opunu cu totuadinsulu dicéndu, cá ei au fostu prea de multe ori pacaliti si asupriti prin gubérnele politice, de aceea ei nici cá se mai incredu neconditionatu la nici-unulu, nici chiaru la acestu actuale, alu carui ministru presedente Col. Tisza este dupa confessiunea sa religiósá, calvinu de calibru greu.

Alti vreo 13 §§-i se ocupa mai totu cu disciplin'a bisericésca, cu modulu de investigatiuni si de pedepse in multe moduri; in §. 87 este introdusa si o specie de spionagi in bisericá, unde

adeca se dá dreptulu, cá ori-care poporanu, de si nu este curatoru sau eforu ori presbiter, cum numescu ei pe reprezentanti, cá se denuntie pe altii cu portari rele, hoti, betivi, desfrenati s. a., cá se fia judecati si supusi la pedepse bisericésce, in care dupa vechi'a disciplina calvinésca fórte aspra, se intielege nu numai cererea de ertatiuni la usi'a bisericéi, dara si glóbe in bani, inchisori, chiaru si batai trupesci. Ací calvinii ceru cá se li se dea assistentia din partea auctoritatiloru politice. Ministrulu refusa.

Asupra luarei de juramentu, de ex. in procesele de divortiu, inca s'a nascutu diferentia între calvini si gubernu.

Intre acestea in 10 Sept. se deschise din nou conventulu celu mare generalu calvinescu la Dobritinu, unde tôte aceste puncte de cértá voru fi discutate din nou. Preotimea romanésca ar face fórte bine, daca nu ar despretiui aceste cestiuni confessionali in interesulu prea bine intielesei propriei libertati. Mai toti calvinii din Transilvani'a si Ungari'a sunt magiari curati, prin urmare lorú din punctu-de vedere nationalu-magiaru nu ar avea se le pese, daca potestatea statului politicu ar cresce pâna in nuori; calvinii inse sunt neasemenatu mai practici si totuodata mai petrunsi de drepturile lorú, decátu sunt tôte clerurile romanesci din totu coprinsulu Daciei si alu Panoniei.

Din Romani'a

— Cernauti, 25 Augustu. De adi in 14 dile se va intruni o comissie pentru aplanarea diferentieloru de frontiere între Austri'a si Romani'a pe lini'a Zurin-Novosielitia. Austri'a a delegatu in acea comissie pe consiliarii Renney, Pavlovsky si capitanulu Rummmer; Romani'a e reprezentata prin maiorulu Capitanénu si unu ingineriu.

— Localurile de scóla. Se scie influinti'a ce exercita, in bine sau in reu, asupra sanatatiei copiiloru si asupra starei lorú fizice, atátu pe timpulu affarei in scóla, cátu si in viitoriu, starea localurilor unde petrecu adunati mai multe óre pe di.

Cestiunea regimului igienicu alu scóleloru fiindu din cele mai serióse, dn. ministru alu instructiunei publice invita pin'ro circulara pe toti dnii primari din tíera, cá se ia mesurile necesarie de salubritate, precum: întretínerea celei mai mari curatienii in curtile si camerile scólei, varuirea cátu mai desu a saleloru, ap'a de beutu se fia tinuta in vase curate si acoperite.

Totuodata dnii primari sunt rogati a presentá ministeriului o dare de séma asupra starei localurilor de scóla, facuta prin concursulu ddloru, alu medicului localu si alu revisorului scolariu.

Dnulu ministru isi propune a visitá chiaru tómn'a acésta cátu mai multe judetie, spre a'si face o idea despre starea scóleloru si a se sfatú asupra mesuriloru de luatu in interesulu igienei.

— Emigrarea evreiloru. „Monitoriulu oficialu“ de adi publica unu tablou de israelitii cari au mai emigratu din tíera prin punctulu Galati, dela 16 Ianuariu pâna la 15 Augustu 1882, cu pasiarpte liberate de prefectur'a Covurlui.

Numerulu acestoru emgrati este de 43, afara de neveste si copii, cá-ci cei mai multi au plecatu cu familiile.

— Statua lui Stefanu-celu-mare. Comissiunea numita de primari'a orasiului Jasi si de comitetulu pentru ridicarea statuei lui Stefanu-celu-mare, ducéndu-se Miercuri in curtea palatului, a alesu, dice „Curierulu B.“, locul unde se va asedia statu'a. Ea va fi asediata in dreptulu centrului edificului la 32 metri departata de palatu.

Lungimea pedestalului va fi de 6 metri si jumetate, éra latimea de 4. Imediatu s'a si pusu in lucrare construirea fundamentului.

Statu'a e de bronzu, si a fostu adusa ambulanta in 92 de ladi.

— Cerealele nóstre suferiau greutati mari cá se tréca vam'a dela Iscani, de óre-ce siefulu vamei austriace cerea pentru aceste cereale unu certificat de provenintia sau de origine. Vam'a romanésca, vediendu acésta, ceru si ea la rândulu ei unu certificat de origine pentru fainurile unguresci trimese in Romani'a. Atunci, vam'a austriaca renuntia numai de cátu la pretentiunea ei, si asta-di cerealele nóstre trecu libere graniti'a. („Resb.“)

Din Dobrogea.

Bólele- cele mai rele de vite cornute éra si incepura se puna in grija mare pe locuitori si pe gubérne, cá-ci daunele urmate din latirea acelu

bóle facu milióne. Gubernulu austro-ungurescu si press'a din acésta monarchia au enuntiatu la mai multe ocazioni, cà carantin'a romanésca in partea Russiei la Prutu nici-decum nu este regulata si eficace asia, precum ar trebui se fia. Chiaru si unele diarie din capitala constatara deunadi acelasi lucru, denuntiandu cà staulele, ocolurile facute pentru vitele din carantina nu merita numele acela, cà-ci vitele potu intrá si esi din acelea si se amesteca cu ale sateloru vecine. Se vede cà gubernulu au aflatu despre acelea blastematii, cà-ci citimu si in „Farulu Constantiei“ acestea :

Constantia, 23 Augustu 1882. Pest'a bovina, dupe scirile ce avemu, bantue tinuturile dela Odess'a si imprejuru.

Repetendu dar publicatiunile ministeriale relative la dispositiunile art. 46 si altii din nou'a lege sanitara veterinara, care opresce cu deseversire introducerea in tíera a viteloru cornute si a producteloru lor bruté prospete, din Bulgari'a si Russi'a, atragemu cea mai seriósá atentiune a domniloru administratori de ocóle si a domniloru politiai asupra lor, si ii rugamu se observe cu totu dinadinsulu, cà sub nici unu pretiu se nu fia posibila introducerea in tíera din Russi'a si Bulgari'a a viteloru cornute si a producteloru lor bruté prospete.

Conformu ordinulu dlui ministru de interne, serviciulu sanitaru Nr. 3510, ii rugamu inca, se aduca la cea mai intinsa cunoscentia si mai cu séma a locuitorilor din partile limitrofe frontierei, cà si in casurile candu vitele lor aru trece din intemplant frontiera, ei nu le mai potu aduce cu nici unu pretiu inapoi, nici chiaru atunci candu ele aru fi furate. Pentru aceea, spre a'i feri de pagube, li se va pune cu multa seriositate in vedere prin publicatiuni intinse si repetite, se'si padiésca bine vitele lor, cà-ci odata trecute frontier'a, nu le voru mai putea întorce inapoi sub nici unu pretestu.

Éta acum si annunciulu dlui ministru de interne serviciulu sanitaru relativu la dispositiunile art. 2, 46 si 47 din legea sanitara veterinara.

A n u n c i u.

Se aduce la cunoscentia generala, cà conformu cu dispositiunile prevediute la art. 2, 46, 47, din legea de politie sanitara veterinara promulgata prin „Monitoriulu oficialu Nr. 47.

Esté opritu :

A se introduce din Russi'a in tíera vitele cornute mari si din Bulgari'a vite cornute mari, oi, capre si producte animale brute.

Se permite :

1. Se se introduca din Russi'a in tíera : oi, capre si productele animale in stare bruta (piei, óse, córne, virfuri de córne, unghii pe deplinu uscate, matie de vite cornute merunte, uscate si sarate, seu netopitu in butóie sau besici si peru de vaca, de porcu, de capra si lana, candu aceste din urma sunt bine impachetate in saci sau baloturi), numai prin punctele Óncea, din judetiulu Covurlui, Tulcea din judetiulu Tulcea si Ungheni, din judetiulu Jasi, unde sunt infintiate stabilimente anume pentru observarea acelor animale si producte brute.

2. Se se introduca din Austro-Ungari'a si Serbi'a in tíera : vite cornute mari, oi, capre, cai, magari, catári si porci si din Russi'a si Bulgari'a numai cai, catári, magari si porci cu conditiune, cà proprietarii unoru asemenea animale se presinte autoritatilor vamale sau directorilor puncteloru de observatie la introducerea acelor animale in tíera unu certificatu in regula pentru proveninti'a si sanatatea animalelor lor, prin care certificate trebuie se se arate numerulu, felulu si signalementele animalelor, si se se constate cà ele la pornirea din localitatea de unde provinu, au fostu complectu sanetóse si cà atátu in acea localitate càtu si in prejurulu ei nu esista nici o bóla contagiósá, cunoscându-se cà animalele pentru cari nu s'aru presenta asemenea certificate séu aru da banueli de vreo bóla óre-care, sau n'ar corespunde cu numerulu si signalementele aratate in certificate, se voru respinge.

Chronica.

Lumea européna incepe a se turbura din nou. In Germani'a s'a serbatu aniversari'a din 2 Septembrie a prea stralucitei victorii dela Sedan din 1870 cu solemnitate cà si altadata. Se intielege prea bine, cà o serbatóre cà aceea sagéta in ficati pe natiunea franceza. Si fiindu-cà o societate de germani locuitori in Paris au cutediatu se face si ea óresicare demonstratiune, francesii

iritati preste mesura ii luara pe fuga din localulu in care s'au adunatu. Acei francesi erau din partid'a lui Gambetta. Din acelu incidentu o parte din press'a franceza vóme focu asupra Germaniei. S'ar parea cà gubernule respective isi punu silnti'a se astempere si infrene vechile uri; dara miliónele poporulu cugeta din contra, cà-ci francesii colcaie de resbunare, germanii stau gata di si nópte.

Totu in Germani'a cestiunea jidovésca in locu de a se molcomi, tocma din contra se inversiuná si mai tare. In 10 Sept. se deschise in Drezda capital'a Saxoniei unu congressu antisemiticu compusu din mai multi cà 300 de membrii adunati din totu coprinsulu imperiulu germanu, éra unii si din Austri'a si vreo patru insi cu Istoczy in frunte din Ungari'a. Importanti'a concluseru acelu congressu castiga si prin impregiurarea, cà la acela participara intre altii si dn. Stöcker parochulu curtiei imperiale si Vilh. Bismark fiulu cancelariului. La banquetulu (ospetiu) ce se dete, se ridicá unu toastu in onórea principelui Bismark, cà adversariu alu jidoviloru, cum si pentru Albert regele Saxoniei totu in sensulu acesta.

Din Russi'a se inmultiescu scirile insufatórié de grija mare pentru pacea Europei. Nici-unu gubernu nu scie tiné secretele cu atáta rigóre cà celu din St. Petersburg; tocma pentru aceea inse ori-cine trebuie se cerna bine faimele venite de acolo. Sunt dóue luni, de candu se vorbesce mereu despre concentrari de trupe in Basarabi'a; éra mai de curendu se scie din mai multe parti, cà patru corpuri de armata se mobiliséda pentru ori-ce eventualitate. Dela unu timpu încóce diariele cele mari din St. Peterburg si Mosc'va pe langa ce combatu neincetatu politic'a Austro-Ungariei, acum pornira campani'a lor si in contra Germaniei, sub cuventu cà acésta luca pentru total'a umilire a popóraloru slave. Atáta este sciutu, cà Russiei ii stá in stomachu tractatulu dela Berlinu (1878) si totuodata, cà procedur'a Angliei in Constantinopole si in Egiptu ii este cu totulu nesuferita asia, in càtu de ar rapí Angli'a Egiptulu cà se'lu si tína, Russi'a 'si va aruncá tóte poterile sale pe Constantinopole. Totu asia nu place Russiei nici planulu Austro-Ungariei de a se intinde pàna la Salonicu.

Adaogemu la tóte acestea, cà principele Nicolae dela Muntenegru in caletori'a sa la St. Petersburg fu primitu indata dela fruntarie pe la tóte statiunile mai mari cà unu adevratu triumfatoriu in modulu celu mai simpaticu si óresicum cà demonstratiune contra Austro-Ungariei, unde slavii sunt tractati asia precum se vediu in Leopole.

— Din Egiptu avemu, dupa 16 dile traganate, sciri noua despre batali'a din 9 Sept., in care inse spre mirarea Europei, n'au atacatu anglii pe Arabi, ci o parte din trupele lui Arabi pasia esindu din fortificatiunile lor dela Tel-el-Kebir se aruncara asupra trupeloru britanice cu unu curagiu care au surprinsu fórté pe comandanti. Acuma recunoscú chiaru anglii, cà soldatii lui Arabi se batu fórté bine si cà artileristii lui pusca cu precisiune multu mai mare decátu la bombardarea Alexandriei. Unele telegrame dicu, cà numai 5 mii de arabi aru fi participatu la acea batalia, altele voru a sci de 13 mii, dara nici-unu anglu nu 'ia numeratu. Batali'a tínu dela 6 óre dem. pàna dupa amiédi. Anglii dau perderea lor din acea di cu 100 morti si raniti, éra 150 calareti si-au perdutu urm'a, in càtu nu se mai aflara nicairi. Ei mai dicu cà au luat 5 tunuri dela arabi, dara apoi s'au retrasu in lagarulu lor dela Cassasin, precum s'au retrasu si arabii in fortificatiunile lor. Tóte acestea insemnéda atáta, cà Arabi pasia avu curagiuu cà se atace pe anglii in campu deschisu, ceea ce trufasii europeni n'au crediutu pàna acuma. Reu s'au insielatu anglii, multu sange si multe milióne are se'i coste campani'a din Egiptu; dara asia le trebuie acelor tirani egoisti, cari aru voi se inghitia o lume intréga.

Sciri diverse.

— (In. Sa Archiducele Rudolffu) va ajunge la M.-Osiorheiu in 21 Septembrie pe la 11 óre 54 m. înainte de am. insocitu de 16 persóne; in restauratiunea garei va luá unu dejunu de patru bucate si cafea, apoi va plecá la Gurghiu (Görgény) Sciri ulteriori despre caletori'a si petrecerea In. Sale in acelu tinutu frumosu nu vom lipsi a publicu la timpulu seu, pe càtu se va pótea din corespondentie particulare. Suntemu mai multu decátu siguri, cà poporatiunea romana din acelu tinutu cu preotimea si cu cealalta inteligentia a sa se va presentá la ocaziune cu tactulu si demnitatea din anulu trecut, cà-ci acolo nu se va aflá vreunu altu Barsáy.

— (Sibiiu). Avemu tergu de tíera, la care s'au adusu multe vite cornute, s'au vendutu inse puçine; numai in cele dóue dile de ántaiu se cautara boii mari si grasi sau de ingrasiatu si se platira dela 300, pàna celu multu 340 fl. v. a. parechi'a. Cai au fostu ma puçini; de cei „domnesci si boieresci“ si mai puçini; cautare nu a prea fostu, proprietarii inse totu tínu la pretiuri mari.

In 13 dile din urma avuramu totu ceriu seninu si caldurosu, numai odata plóia usióra. In aceste dile cócerea papusioialu a inaintatu asia de bine, in càtu anume pei Ternavi si pe Murasju recólt'a lui nu se mai póte considerá compromissa. Inca ó septemana de dile caldurosé, pentru-cà si culesulu viiloru (storsulu) se dea celu puçinu resultatu de midiulocu. Din tinutulu Albei Juliei economii se lauda bine cu vile.

Cerealiile, afara de papusioiu (cucuruza) au sca diutu in pretiu si mai tare de 3 septemana încóce. Celu mai frumosu grâu ilu avemu cu 6 multu 5 fl. 20 cri, la Mediasiu si mai eftinu; papusioiulu inca totu 6 fl., cà-ci pe celu vechiu ilu stringu si ducu in Ungari'a, cà se férba din trensulu otrav'a numita spirtu, cu care se omóra ómeni si se nimicesce poterea generatóre de ómeni.

(La manevrele militare) ce voru avea locu tómn'a acésta intre Focsiani si Tecucia, voru luá parte, se dice, 39 batalióne infanteria, 28 escadróne cavalerie, 24 baterii artilerie si 2 batalióne de geniu. („Resb.“)

(Bustulu lui Negri). Societ. studentiloru a comandatu sculptorulu Storek bustulu marelui cetatianu romanu Costache Negri. Cu ocaziunea congressulu ce se va tiné in Septembrie la Bacau, studentii se voru duce si la mormentulu lui Negri, spre a depune acolo bustulu in cestiune. („Resb.“)

(Bursa pentru scól'a de mine). Ministeriulu lucriloru publice, avendu disponibilu unu stipendiu pentru scól'a de mine din Parisu, a fixatu dío'a de 30 Augustu pentru a alege unu tineru, care se indeplinésca conditiunile cerute si care se se angajéda a urma cursurile acelei scóle.

Aspirantiu voru petitioná la scól'a de poduri si siosele din Bucuresci, unde se voru examiná titlurile ce posedé fiacare de càtra o comisiune numita de ministeriu. („Resb.“)

Pretiiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

12 Septembrie st. n. in Sibiiu :

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitru	fl. 5.40—6.20
Grâu, amestecat	1	„	4.20—5.—
Secara	1	„	4.—4.40
Papusioiu	1	„	6.—6.40
Ordin	1	„	3.90—4.30
Ovesu	1	„	1.90—2.30
Cartofi	1	„	1.40—1.80
Mazare	1	„	10.—11.—
Linte	1	„	12.—14.—
Fasole	1	„	6.50—7.50
Lardu (slanina)	50	Kilogram	74.—78.—
Untura (unsóra, topita)	50	„	70.—76
Carne de vita	1	„	44.—48
Oua 10 de	1	„	—20

Vendiare de casa.

Casa in strad'a Macelariloru Nr. 21 este de vendutu din mána libera. Informatiuni mai de aprópe la proprietariu in strad'a numita. (108) 2—3.

Pentru	sortatu grauntie	cele mai acomodate
Originalu	Mayer	Treiaratorie
25.000		Se se céra marc'a fabriciei
masine in activitate		
30		30
MEDAILLEN		MEDAILLEN
J. Grossmann		
Waitznerstrasse 76	Budapesta	Waitznerstrasse 76

(99) 6—8

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**